

Forskningsbibliotekerne er derimod statsinstitutioner. De har ganske vist en betydningsfuld opgave i at udlåne litteratur og andet materiale, som ikke findes på folkebibliotekerne, til enhver, uanset hvilket formål lånet tjener.

De må imidlertid først og fremmest betragtes som et uundværligt arbejdsredskab for de højere uddannelser og for forskning og udviklingsarbejde. Dette uanset om forskningen og udviklingsarbejdet foregår ved de højere uddannelsesinstitutioner, andre offentlige forskningsinstitutioner, private virksomheder eller af enkeltpersoner. Dette er blevet stærkt understreget af de højere uddannelsesinstitutioner, Rektorkollegiet, Planlægningsrådet for Forskningen, Industrirådet og Landbrugsrådet i udtalelser til bibliotekskommissionen.

Uden den oplagring og ajourføring af viden og formidling af nye forskningsresultater, som finder sted i forskningsbibliotekerne, kan ingen videnskabsgren opstå, udvikle og forny sig, frembringe nye resultater eller i dansk sammenhæng udnytte de landvindinger, som omverdenens forskning har opnået. Forskningsbibliotekerne virker i denne sammenhæng ikke blot som serviceorganer for forskningen, men også som et integreret led i selve forskningsprocessen og den dermed forbundne informations- og dokumentationsvirksomhed.

I bestræbelserne på at skabe en overordnet, samfundsmæssig styring af landets forskningsindsats, således at man kan give forskningsprojekter, der kan imødekomme samfundets behov, en høj prioritet, er det vigtigt, at også den overordnede planlægning og bevillingsmæssige prioritering af forskningsbibliotekernes virksomhed foregår som en integreret del af den samlede planlægning og prioritering af forskningen.

Da undervisningsministeren er ansvarlig såvel for den altovervejende del af de højere uddannelser som for forskningspolitikken, foreslås det, at der under undervisningsministeriet oprettes en forskningsbiblioteksstyrelse, der kan varetage den centrale forvaltning og planlægning af forskningsbibliotekerne inden for en fælles bevillingsramme. For at forskningsbiblioteksstyrelsen kan løse sine opgaver, vil det være nødvendigt, at de fire store forskningsbiblioteker under ministeriet for kulturelle anliggender: Det kgl. Bibliotek, universitetsbiblioteket i København, universitetsbiblioteket i Odense og statsbiblioteket i Århus, der betjener universiteterne i de tre byer, flyttes til undervisningsministeriets ressortområde. Ændringen af statsbibliotekets ressortforhold medfører dog ingen ændring af dette biblioteks opgaver som overcentral for folkebibliotekerne.

For så vidt angår folkebibliotekernes centrale administration foreslås det hidtidige bibliotekstilsyn omdannet til et direktorat for folkebibliotekerne under ministeriet for kulturelle anliggender.

Medens lovforslagets almindelige bestemmelser alene gælder for folkebibliotekerne og de offentlige forskningsbiblioteker, bemyndiges ministeren for kulturelle anliggender til i samråd med undervisningsministeren at fastsætte regler for lånesamarbejdet mellem alle biblioteker, der helt eller delvis finansieres af det offentlige, jfr. § 17, stk. 2.

Endelig anses det for nødvendigt i lovforslaget at pålægge offentlige og offentligt støttede uddannelsesinstitutioner at etablere egen biblioteksbetjening, jfr. § 32.

Lovbestemmelser om biblioteksbetjening ved uddannelsesinstitutioner har hidtil kun eksisteret for folkeskolens vedkommende og for de institutioner, der er omfattet af § 10 i lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

Ved bibliotekslovens revision i 1964 blev de nugældende bestemmelser om skolebiblioteker i folkeskolen optaget i loven som kapitel 4. I henhold til § 17, stk. 2 og 3, i lov af 26. juni 1975 om folkeskolen overføres lovhjæmmelen for skolebibliotekernes virksomhed imidlertid fra biblioteksloven til folkeskoleloven. Hjemmelen træder dog først i kraft, når bibliotekslovens kapitel 4 ophæves.

Forslagsstillerne tilslutter sig, at skolebibliotekerne overføres til folkeskolen, når en ny bibliotekslov træder i kraft. Lovforslaget indeholder derfor ingen bestemmelser, der svarer til den gældende bibliotekslovs kapitel 4. Kommissionen har i denne forbindelse fremhævet, at skolebibliotekerne i fremtiden hører hjemme i folkeskolen alene som et værdifuldt led i undervisningen, og at skolebibliotekernes placering i det samlede bibliotekssystem bestemmes af folkeskolens formål og opgaver. Kommissionen forudsætter dog, at det hidtidige lovbestemte samarbejde mellem folke- og skolebiblioteker afløses af et frivilligt samarbejde, især på materialevalgsmrådet.

Det bemærkes, at lovforslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1980-81 fremsat forslag, se Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 6308 og sp. 11630, samt tillæg A sp. 3953.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bibliotekernes opgave i samfundet er at indsamle informationsbærende materiale, at registrere og